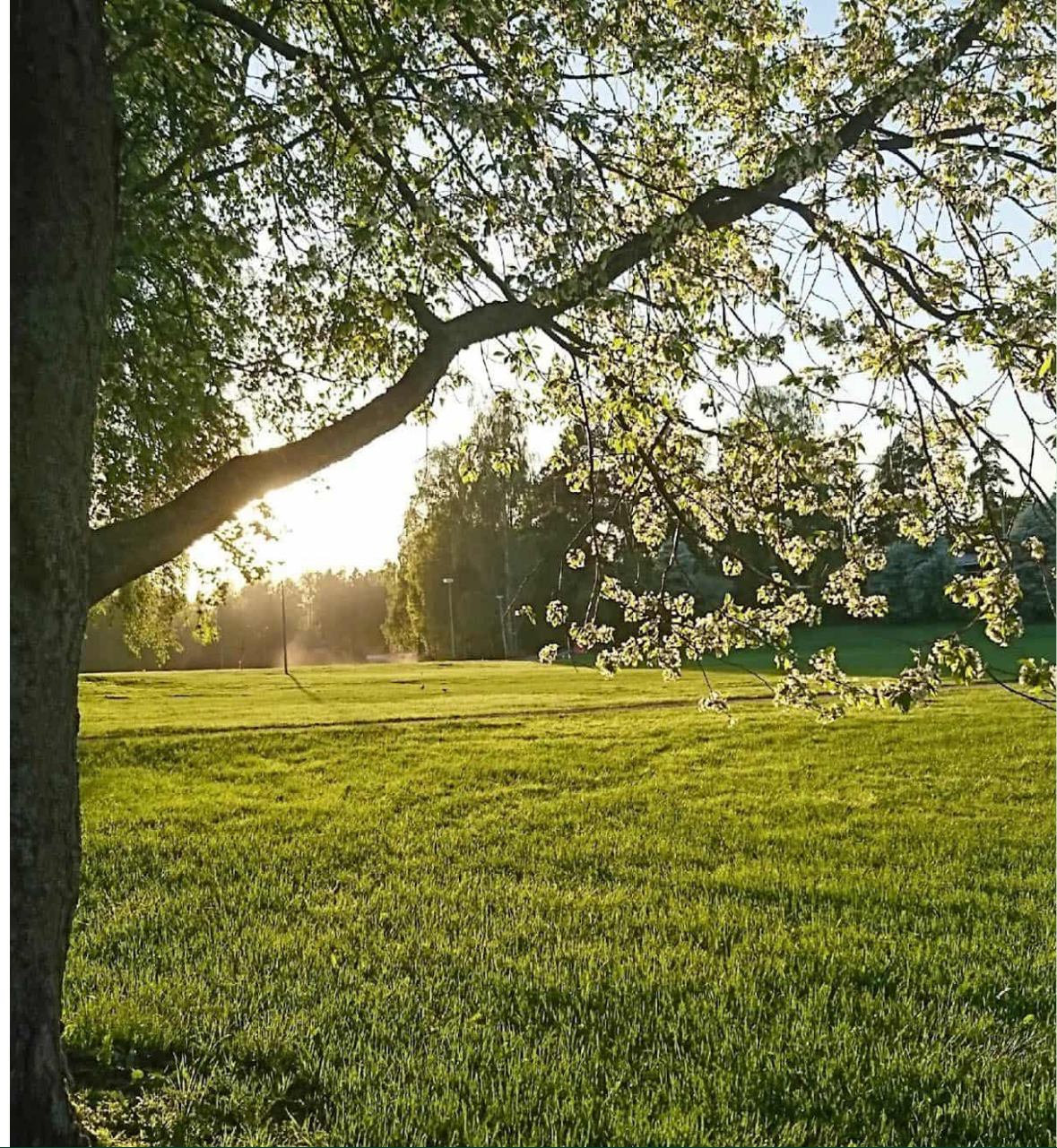

Kaupunkivihreän määrän lisäksi tarvitaan laatua, ylätason tavoitteiden lisäksi kaivataan paikallisia tekoja

Viherympäristöliiton kannanotto 9.5.2025

Prof. Ranja Hautamäki, työryhmän pj, Aalto-yliopisto

HUOMIOITA ENNALLISTAMISSUUNNITELMAN LAADINTAAN:

1) LAADULLISET KRITEERIT MÄÄRÄLLISIÄ TÄYDENTÄMÄÄN

- Tavoitteita ei saavuteta pelkästään määrällisillä kriteereillä. Laadulla on keskeinen merkitys viherrakenteen ekosysteemipalvelujen tuottamisessa.
- Erityyppiset, laadultaan hyvin vaihtelevat alueet lasketaan asetuksessa samanarvoisiksi.
- Kaupunkivihreän monimuotoisuus- ja ilmastohyötyjen lisäksi otettava huomioon niihin kytkeytyvät hyvinvointi- ja terveyshyödyt.

Sallitusti villi 2024-

1) LAADULLISET KRITEERIT MÄÄRÄLLISIÄ TÄYDENTÄMÄÄN

- ➔ Määrällisten indikaattorien lisäksi tarvitaan **kansallisia laadullisia kriteerejä** liittyen kaupunkivihreän tyydyttävään tasoon ja viherrakenteen monihyötyisyyteen: biodiversiteettiarvoon, ilmastosopeutumiseen - hulevesien hallinnan ja viilennyksen hyötyihin sekä hiilinielupotentiaaliin - ja hyvinvointi- ja terveyshyötyihin.
- ➔ Viherrakenteen holistisia laatukriteerejä kehitettävä tutkimustietoon pohjautuen.

Sallitusti villi 2024-

2) YLÄTASON TAVOITTEET TOTEUTUVAT PAIKALLISEN TASON TOIMILLA

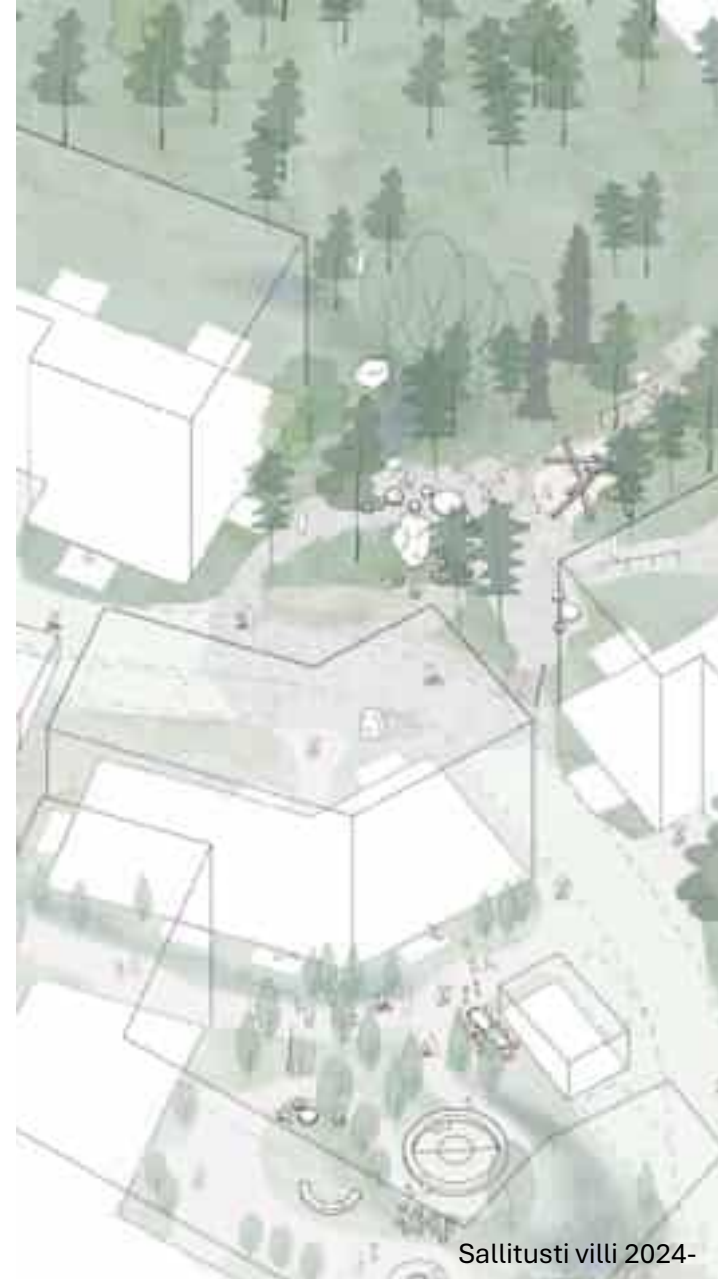
- Vaikka seuranta on kansallisella tasolla ja kaupunkiekosysteemitasolla, viherympäristön hyödyt samoin kuin sitä koskevat toimenpiteet toteutuvat paikallisella tasolla.
- Kunta- ja kaupunginosatason näkökulma on olennainen kaupunkivihreän ja latvuspeiton määrällisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttamisessa.
- Paikallinen taso on keskeinen myös niiden tuottamien hyötyjen oikeudenmukaisen jakautumisen ja osallistamisen näkökulmasta.

Sallitusti villi 2024-

2) YLÄTASON TAVOITTEET TOTEUTUVAT PAIKALLISEN TASON TOIMILLA

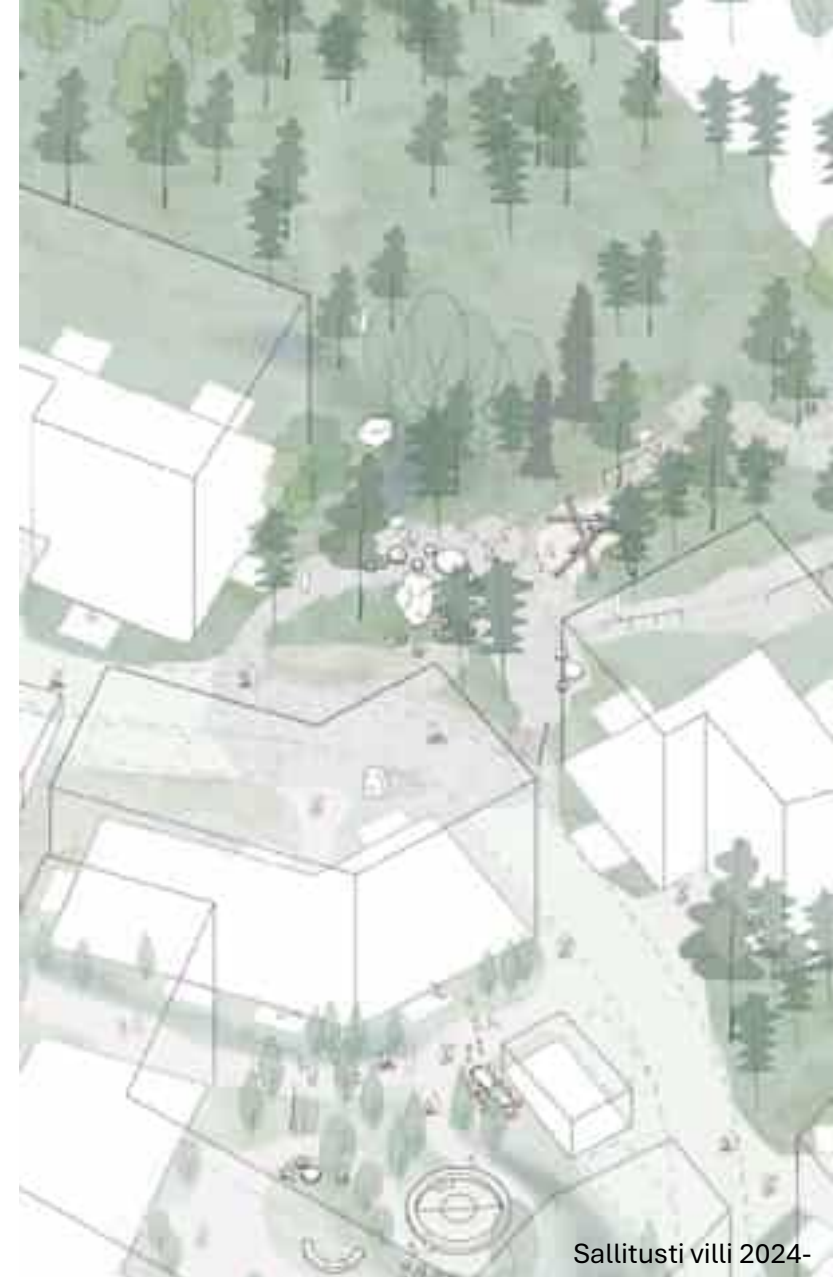
- ➔ *Laadittava kansallisen tason ohjeistus paikallisen kaupunkivihreän ja latvuspeiton seurantaan, ohjauskeinoihin ja tarvittavaan tietopohjaan (viheromaisuuden hallinta, rakennetun ympäristön luontotyytit).*

Sallitusti villi 2024-

3) LATVUSPEITON JA KAUPUNKIVIHREÄN TAVOITETASOJEN OLTAVA KUNNIANHIMOISIA

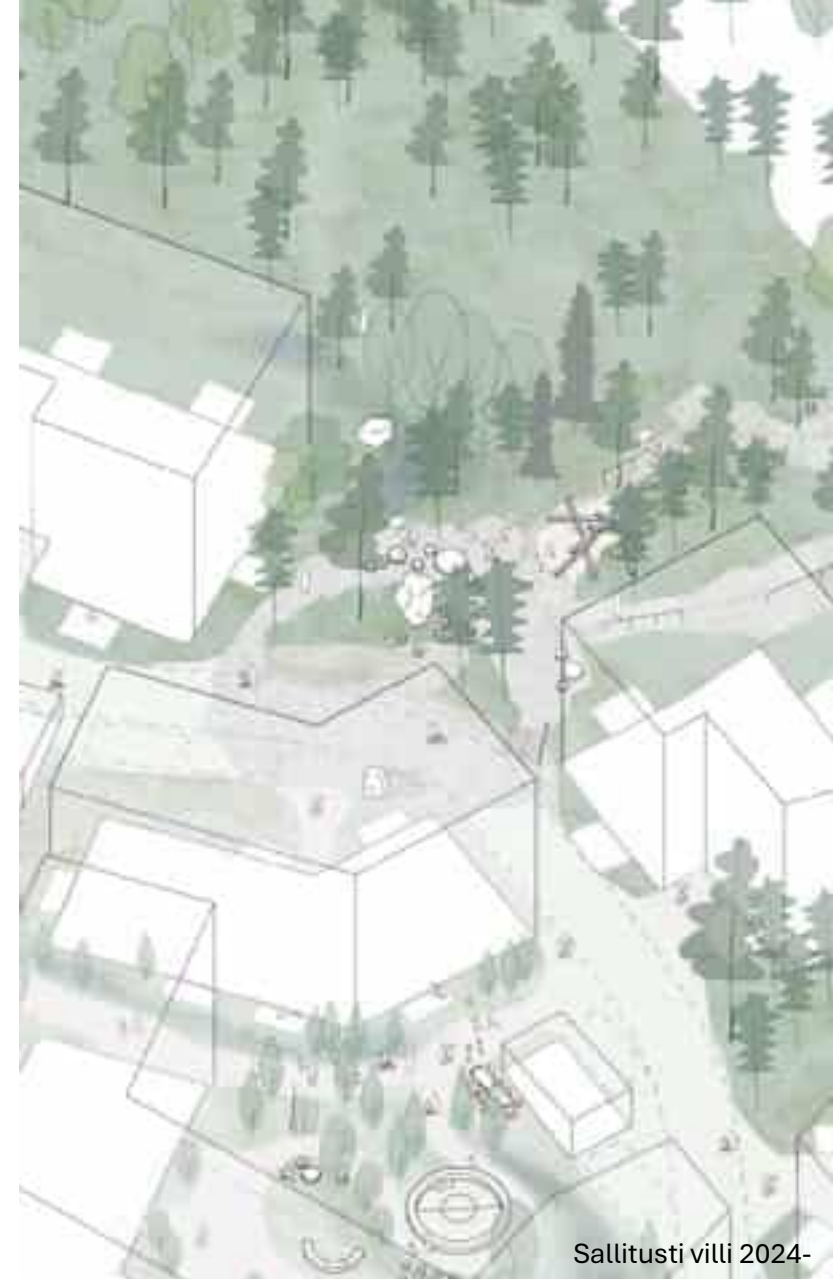
- Vaikka Suomen kaupungit ovat eurooppalaisiin verrattuna hyvin vihreitä ja asetuksen kynnysarvot ylittyvät, suunnitelmaan asetettujen tavoitteiden tulee olla kunnianhimoisia sekä ennen että jälkeen vuoden 2030.
- Kokonaisuikentymättömyys tulee sisällyttää suunnitelmaan.
- Nykyisiä kynnysarvoja (latvuspeitto 10%) ei tule pitää tavoitteena tyydyttävää tasoa määriteltäessä.

Sallitusti villi 2024-

3) LATVUSPEITON JA KAUPUNKIVIHREÄN TAVOITETASOJEN OLTAVA KUNNIANHIMOISIA

- ➔ *Määrällisiä tavoitetasoja tulee tarkistaa suhteessa tutkimustietoon ja asetuksen piiriin kuuluvien kaupunkien tietopohjaan.*
- ➔ *Laskentamenetelmiä on yhtenäistettävä ja koottava tietopohja kuntien latvuspeiton ja kaupunkivihreän nykytilasta.*
- ➔ *Toimenpiteiden tulee kohdentua etenkin viherrakenteeltaan heikoille alueille.*

Sallitusti villi 2024-

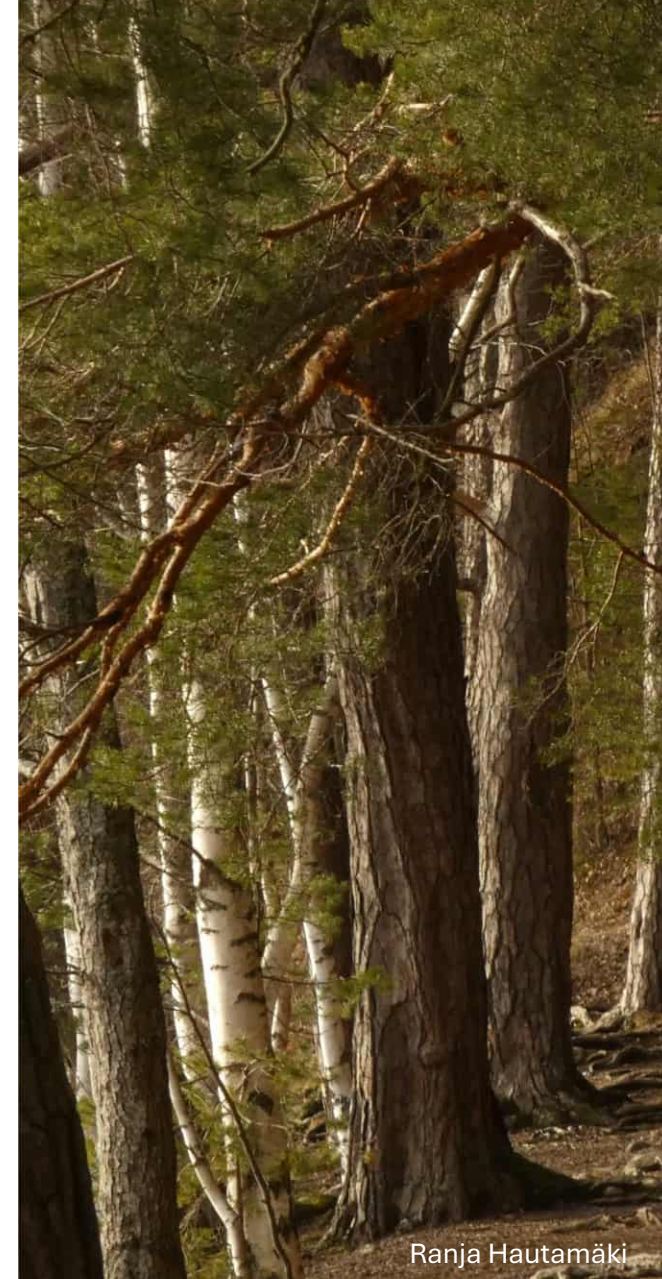
HUOMIOITA SUUNNITELMAN TOIMEENPANOON:

Kaupunkivihreän määrään ja laatuun liittyvien tavoitteiden toteutumiseksi tarvitaan toimenpiteitä **eri päätöksenteon tasoilla**.

Ennallistaminen / viherryttäminen ei ole este kaupunkien kasvulle ja elinvoimalle.

TARVITAAN KAUPUNKIVIHREÄN SÄILYTTÄMISTÄ

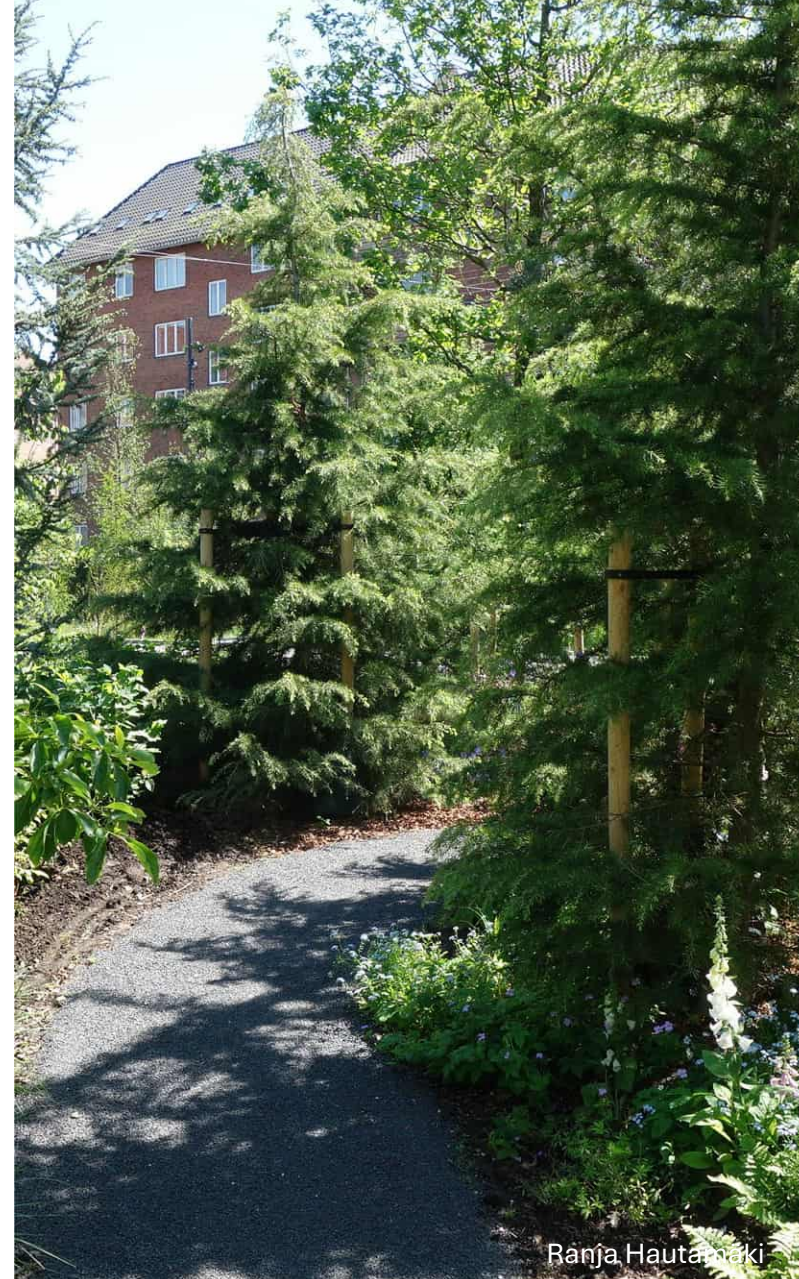
- Kaupunkien tulee säilyttää olemassa olevaa kaupunkivihreää ja etenkin arvokkaita alueita ohjaamalla maankäyttöä ja säilyttämällä kasvillisuutta rakentamisessa.
- Olemassa olevan kaupunkivihreän arvot tulee tunnistaa nykyistä paremmin ja määritellä sen arvoille kriteerit.

Ranja Hautamäki

TARVITAAN MYÖS KAUPUNKIVIHREÄN LISÄÄMISTÄ

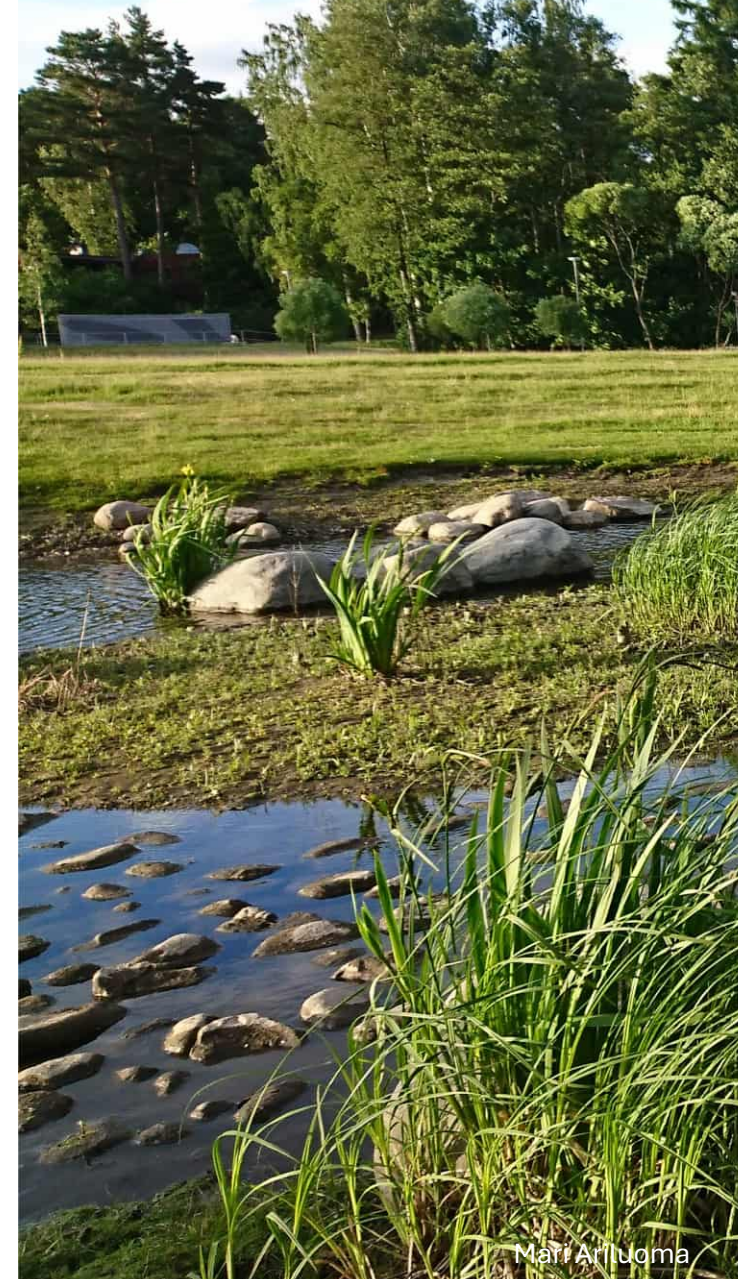
- Kaupunkien tulee kasvattaa systemaattisesti latvuspeittoa (huomioiden avointen biotooppien arvot) ja kasvillisuuspeitteisyyttä.
- Kasvillisuutta on lisättävä viherrakenteeltaan heikoille alueille ja varattava riittävästi tilaa vihreälle kaavoitusvaiheessa ja turvattava kasvillisuudelle suotuisat kasvuolosuhteet.
- Viherryttäminen tulee integroida kaikkeen rakentamiseen ja luoda kannustimia sen toteuttamiseen.

Ranja Hautausmaaki

TARVITAAN KAUPUNKIVIHREÄN KEHITTÄMISTÄ

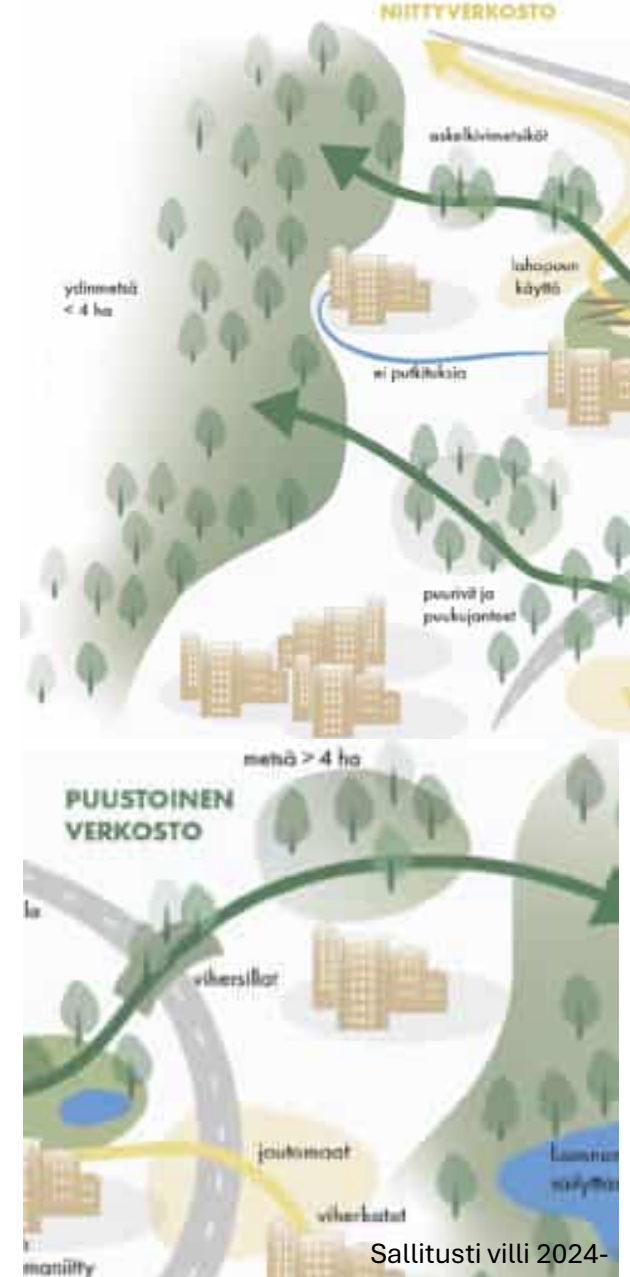
- Kaupunkivihreän laatua on parannettava turvaamalla viherrakenteen ekologista kytkeytyvyyttä ja verkostomaisuutta ja säilyttämällä luontohyödyiltään arvokkaita alueita ja parantamalla heikentyneitä.
- Suunnittelussa ja hoidossa edistettävä rakennetun viherympäristön monihyötyisyyttä.

Matti Ariluoma

KEHITETTÄVÄ VAIKUTTAVIA OHJAUSKEINOJA

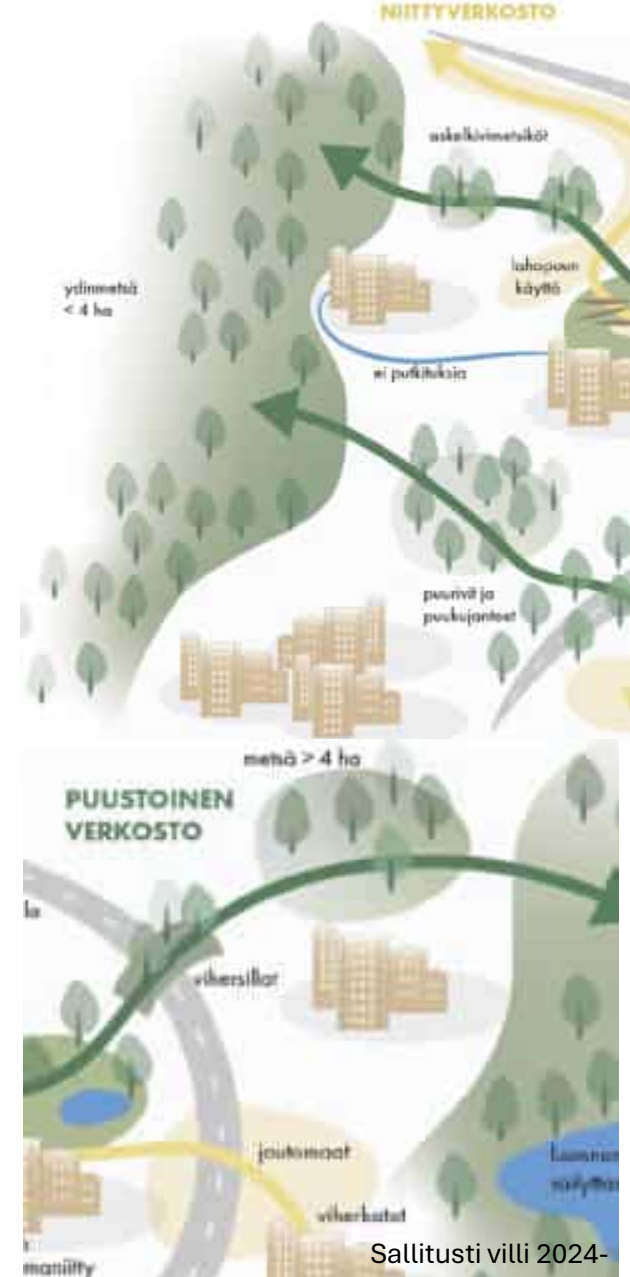
- Tarvitaan kansallisen tason vankempaa ohjausta ja poikkihallinnollisia sitovia ohjauskeinoja, jotka yhdistävät ilmasto-, luonto- ja terveystalitiikkaa ja ulottuvat strategiselta tasolta toteutukseen.
- EU:n biodiversiteettistrategian mukaista kaupunkiluontosuunnitelmaa on selvitettävä Suomen suunnittelujärjestelmässä. Selvennettävä muita ohjauskeinoja (kaavoitus, rakennusjärjestys, luma-ohjelmat).
- Alueviherkertoimen ja tonttiviherkertoimen sekä viheromaisuuden hallintajärjestelmän käyttöä tulee edistää kansallisella tasolla.

Sallitusti villi 2024-

RESURSSEJA TYÖVOIMAAN, KOULUTUKSEEN JA TUTKIMUKSEEN

- Ennallistamisasetuksen toimeenpano lisää kaupunkivihreän TKI- ja osaamistarpeita.
- Asiantuntemusta on vahvistettava kansallisella tasolla ja kunnissa (kaavoituksessa ja rakennusvalvonnassa).
- Riittävä osaaminen varmistettava lisäämällä maisema-arkkitehtien ja viheralan koulutusta.
- Tutkimukseen tarvitaan resursseja.

Sallitusti villi 2024-

VYLin laajempi kannanotto voidaan toimittaa teemaryhmään kesällä.

Työryhmä on tarvittaessa käytettävissä valmistelun taustatyössä.

Kysymyksiä valmistelijoille:

Kansallisen ennallistamissuunnitelman rakenne, mihin se ottaa kantaa?

Voidaanko suunnitelman minimisisällön lisäksi esittää kansallisia kriteerejä?

Sisällytetäänkö siihen ohjauskeinojen määrittely?

VYLin työryhmän jäsenet ja jäsenorganisaatiot, joilta saatu kommentteja:

Taavi Forssell, VYL, sihteeri

Ranja Hautamäki, Suomen Maisema-arkkitehtiliitto ry, pj

Mervi Vallinkoski, Suomen Maisema-arkkitehtiliitto ry

Tuomo Vainikainen, Viher- ja ympäristörakentajat ry

Janne-Perttu Rantonen, Kuntien Metsäasiantuntijat METO ry

Heli Nukki, Maisemasuunnittelijat ry

Eeva-Maria Tuhkanen, Suomen Puunhoidon Yhdistys ry

Ranja Hautamäki

KIITOS! KYSYMYKSIÄ?

ranja.hautamaki@aalto.fi

Kuvat: Ranja Hautamäki, Mari Ariluoma